

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

SO Noorderlicht

**Kwaliteitsonderzoek naar waardering
Goed**

Datum vaststelling: 1 september 2022

Samenvatting

Volgens het bestuur is SO Noorderlicht een goede school. Het bestuur heeft van deze school de onderwijskwaliteit in kaart gebracht en de inspectie gevraagd een onderzoek naar Goed uit te voeren. Wij zijn het eens met het bestuur dat SO Noorderlicht een goede school is.

SO Noorderlicht is een regioschool voor Zeist en omgeving en biedt onderwijs aan leerlingen van 4 tot 13 jaar. Kenmerkend voor de leerlingen op SO Noorderlicht is de combinatie van een verstandelijke beperking met psychiatrische problematiek. Leerlingen hebben vaak een specifieke ondersteuningsvraag op het gebied van emotie- en/of gedragsregulatie, waardoor ze binnen het reguliere onderwijs onvoldoende tot leren en ontwikkelen komen.

Wat gaat goed?

Bij SO Noorderlicht hebben het bestuur, de directie en het team duidelijk voor ogen wat zij met het onderwijs willen bereiken. De school is hierin ambitieus, doelgericht en lerend. We hebben geconstateerd dat het onderwijs gestructureerd, goed doordacht en met diverse methodes, instrumenten en individuele aanpakken wordt vormgegeven zodat voor iedere leerling het onderwijs zoveel mogelijk passend wordt gemaakt aan zijn of haar ontwikkeling. We stellen vast dat de school hiermee de randvoorwaarden voor goed onderwijs heeft neergezet.

Deze randvoorwaarden, in combinatie met de professionele en kundige houding van de medewerkers in de school, zorgen ervoor dat de school maatwerk biedt aan de leerlingen.

Doordat de school aansluit bij de individuele onderwijs- en ondersteuningsbehoeften, ook soms bewust georganiseerd in de context van een groep als sociale oefenomgeving, ontwikkelen leerlingen zich naar hun eigen tempo, aard en mogelijkheden.

Wat opvalt is de betrokken, overeenkomstige pedagogisch-didactische grondhouding van de medewerkers in de school. Deze grondhouding zorgt voor voorspelbaarheid, herkenbaarheid en veiligheid voor de leerlingen waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het belang van deze eenduidige pedagogische benadering naar leerlingen toe wordt bevestigd door de pedagogische observaties die orthopedagogen in de klas uitvoeren om het vastgestelde pedagogische kader te bewaken.

Bestuur: Stichting Verderwijs

Bestuursnummer: 42631

School: 23GL|OKE 04|SO
SO Noorderlicht

Totaal aantal leerlingen:
155; teldatum 1 februari 2022

Om de kwaliteit van het leerkrachthandelen, en daarmee de continuïteit en het niveau van het pedagogisch-didactisch handelen, te waarborgen maken het bestuur en de directie bewuste keuzes in het personeelsbeleid. Zo voeren zij met nieuwe medewerkers een gesprek over de visie op het onderwijs bij SO Noorderlicht en maken zij duidelijk welk profiel medewerker past binnen de school. Daarnaast vinden zij het belangrijk dat belangstellende nieuwe medewerkers eerst meelopen en zich een beeld vormen van wat van hen verwacht gaat worden; eenmaal aangenomen worden nieuwe medewerkers opgenomen in een inwerktraject dat drie jaar beslaat.

Tot slot zijn wij positief over de wijze waarop de school de onderwijsresultaten van de leerlingen in kaart brengt en gebruikt als stuurinformatie om, als dat nodig is, wijzigingen aan te brengen in de aanpak naar leerlingen toe om steeds goed af te stemmen op wat leerlingen nodig hebben. Dit evalueren en analyseren van de onderwijsopbrengsten doet de school eveneens op groeps-, en schoolniveau.

Wat kan beter?

Hoewel de school de vormende opdracht rondom de ontwikkeling van sociaal-emotionele en maatschappelijke competenties belangrijk vindt en heeft vertaald naar een onderwijsaanbod, constateren wij dat de school de streefniveaus ten aanzien van deze maatschappelijke competenties concreter kan benoemen.

Vervolg

Naast dit onderzoek naar de waardering Goed op SO Noorderlicht hebben wij een onderzoek naar de waardering Goed bij VSO Heuvelrug College uitgevoerd. Beide onderzoeken en de gesprekken met het bestuur van de Stichting Verderwijs, de raad van toezicht en de medezeggenschapsraad zijn eveneens de basis geweest van het herstelonderzoek op bestuursniveau.

Doordat wij de twee onderzoeken naar de waardering Goed en het herstelonderzoek op bestuursniveau met goed gevolg hebben afgerond is er geen sprake (meer) van vervolgtoezicht. Wij zullen het bestuur en de scholen weer bezoeken volgens de normale toezichtcyclus, tenzij er signalen bij de inspectie binnenkomen die om eerdere opvolging vragen.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Conclusie en vervolg	7
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek	8
4.	Reactie van het bestuur	19

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 22 juni 2022 een onderzoek naar de waardering Goed uitgevoerd. Het schoolteam en de directie van SO Noorderlicht hebben, gesteund door het bestuur van de Stichting Verderwijs, de inspectie van het onderwijs verzocht een onderzoek naar de waardering Goed uit te voeren.

Werkwijze

Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs. We hebben onder andere gebruik gemaakt van de zelfevaluatie die het bestuur heeft opgemaakt ter onderbouwing van de aanvraag naar Goed.

De tabel hieronder geeft weer welke standaarden we hebben beoordeeld tijdens dit onderzoek.

Standaard	onderzocht
OP Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding	•
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen	•
OP4 Onderwijstijd	•
OP6 Afsluiting	•
VS Veiligheid en Schoolklimaat	
VS1 Veiligheid	•
VS2 Schoolklimaat	•
OR Onderwijsresultaten	
OR1 Resultaten	•
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties	•
SKA Sturen, Kwaliteitszorg en ambitie	
SKA1 Visie, ambities en doelen	•
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten: we hebben lessen bezocht en documenten geanalyseerd. Daarnaast hebben we gesprekken gevoerd met leerkrachten, de commissie van begeleiding, enkele ouders, vertegenwoordigers van externe

samenwerkingspartners, de raad van toezicht, de medezeggenschapsraad, het directieteam en de bestuurder.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we altijd naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.

Er is tijdens het onderzoek op de school één signaal over SO Noorderlicht bij ons binnengekomen. Wij hebben dit signaal met het bestuur besproken. Het signaal is naar het oordeel van de melder, de inspectie en het bestuur op een constructieve wijze besproken en afgehandeld.

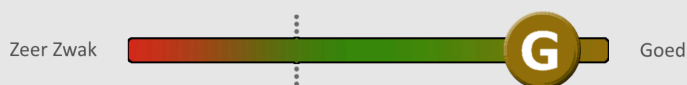
Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen. <In de bijlage staat de zienswijze van het bestuur.>

2. Conclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de conclusie weer van het onderzoek bij SO Noorderlicht.

Conclusie

Eindoordeel op een schaal van Zeer Zwak tot Goed.

De kwaliteit van het onderwijs op SO Noorderlicht waarderen we als Goed.

Afspraken over vervolgtoezicht

Omdat de school op alle onderzochte punten voldoet aan de wettelijke vereisten, zien wij geen aanleiding om vervolgafspraken te maken.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek bij SO Noorderlicht.

SO Noorderlicht is één van de twee scholen vallend onder het bestuur van de Stichting Verderwijs. De andere school is VSO Heuvelrug College.

De stichting maakte voor 15 oktober 2020 deel uit van de Pluryn Groep en was bekend onder de naam Stichting Zonnehuizen Onderwijs en Internetzo. De verzelfstandiging van de Stichting Verderwijs maakt dat de organisatie zich van binnenuit en in de regio steviger kan doorontwikkelen en positioneren als onderwijsorganisatie.

3.1. Onderwijsproces:

KWALITEITSGEBIED ONDERWIJSLEERPROCES (OP)	O	V	G
OP1 Aanbod			✓
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding			✓
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen			✓
OP4 Onderwijstijd		•	
OP6 Afsluiting		•	

OP1 Aanbod

SO Noorderlicht heeft een onderwijsaanbod waar goed over nagedacht is en wat aansluit bij de individuele- en groepsgerichte onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. In de wijze waarop het aanbod wordt georganiseerd en gerealiseerd zien wij dat de school eigen aspecten van kwaliteit realiseert. We waarderen de standaard Aanbod daarom als Goed.

De basis van het aanbod is gelegen in de visie die de school heeft op taal, rekenen en burgerschap. Deze visie is concreet en biedt een fundament voor het aanbod dat de school biedt. Wij zien dat in de visie en het aanbod een duidelijke relatie gelegd wordt naar de vervolgstap die leerlingen na SO Noorderlicht maken. De vereisten in de basisvaardigheden van de uitstroombestemming geven richting aan het individuele- en groepsgerichte aanbod.

Om de leerlingen op maat te kunnen bedienen worden de vakgebieden Nederlandse taal en Rekenen aangeboden in vier niveaulijnen: intensief, basis, verdiept en zeer verdiept. Binnen deze niveaulijnen volgt iedere leerling zijn of haar eigen leerroute, wat betekent dat er binnen de klassen per vakgebied meerdere niveaugroepen zijn met een eigen instructie. Ook bij andere vakgebieden is maatwerk op leerlingniveau leidend in het aanbod.

Naast de didactische leerroutes per leerling en per groep, heeft de school ook pedagogische leerroutes en een leerroute voor Burgerschap en Communicatieve redzaamheid in het aanbod opgenomen. Met dit brede aanbod toont de school enerzijds aan dat zij goed zicht hebben op de kenmerken van de leerlingpopulatie en anderzijds dat zij vanuit deze kennis gericht inzetten op de leer- en vormingsdoelen bij de leerlingen met het oog op de toekomst buiten de schoolmuren.

Tijdens het onderzoek constateerden wij dat medewerkers steeds goed kijken of het aanbod zorgt voor motivatie en betrokkenheid bij leerlingen. Om dit positief te ondersteunen zijn er in het aanbod bewuste keuzes gemaakt om nog beter aan te kunnen sluiten bij wat leerlingen nodig hebben om zich te ontwikkelen. Zo heeft de school twee gespecialiseerde klassen waar een leerkracht en een zorgmedewerker van Youké, een zorgaanbieder van specialistische jeugdhulp, gedrieën het onderwijs en de ondersteuning vorm geven. Ook volgen alle klassen Rots en Water lessen, heeft de school gekozen voor Bewegend Leren bij het rekenonderwijs en wordt op een gestructureerde wijze op leerlingniveau gebruik gemaakt van in- en ontspanningsactiviteiten om leerlingen 'bij de les te houden'.

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De manier waarop de leerlingenzorg wordt vormgegeven zorgt ervoor dat de leerlingen vanaf de start tot ruim na het verlaten van de school goed in beeld zijn. De keuzes die de school hierbij maakt liggen in lijn met de ambities uit het schoolplan en laten zien dat de school op een doordachte en gestructureerde wijze invulling geeft aan leerlingenzorg. We stellen vast dat de school hierbij eigen aspecten van kwaliteit realiseert. We waarderen de standaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding daarom als Goed.

Het fundament van de leerlingenzorg is de binnen SO Noorderlicht vastgestelde zorgroute. Deze zorgroute geeft aan de ene kant duidelijkheid over alle, structureel ingeplande, activiteiten die binnen de school plaatsvinden om de ontwikkeling en begeleiding van de leerlingen goed in beeld te krijgen en te houden. Aan de andere kant biedt de zorgroute houvast voor medewerkers bij vragen op het gebied van didactiek, pedagogiek en het persoonlijk functioneren. Een helder stroomschema helpt medewerkers snel hun weg te vinden naar degene die hen bij de vraag kan ondersteunen.

De school brengt bij alle leerlingen aan het begin van de schoolloopbaan de didactische en pedagogische startsituatie in beeld. Hier worden ouders nauw bij betrokken. Deze startdiagnostiek vertaalt zich naar een, zoals in de vorige paragraaf beschreven, leerroute die op maat gemaakt is voor de leerling en waarbij de didactische en de pedagogische leerlijn elkaar steeds raken. We stellen vast dat de school, door deze integrale benadering van de leerling, waarborgen inbouwt om ervoor te zorgen dat leerlingen een

ononderbroken ontwikkeling door kunnen maken.

Om zicht op de ontwikkeling en begeleiding te houden worden de didactische - en sociaal-emotionele vaardigheden van de leerlingen twee keer per jaar in kaart gebracht. Het totale beeld van waar de leerlingen staan wordt opgehaald uit toetsen, het invullen van meetinstrumenten, observaties in de klas en gesprekken met ouders. Als uit evaluaties blijkt dat een leerling minder ontwikkeling laat zien dan verwacht was, wordt geanalyseerd wat hiervan de oorzaak is en worden aanpassingen aangebracht. Deze aanpassingen kunnen op verschillende gebieden liggen zoals het lesaanbod, het lestempo, de pedagogische benadering of extra ondersteuning door bijvoorbeeld het bewust inzetten van in-en ontspanningsactiviteiten.

Naast het meetbaar in kaart brengen van de vorderingen van de leerlingen, blijkt uit ons onderzoek dat binnen de school voortdurend met elkaar gesproken wordt over hoe het met de leerlingen gaat. Dit gebeurt informeel en formeel in de vorm van klassenbesprekingen, leerlingbesprekingen, didactische en pedagogische observaties. Uit de gesprekken tijdens de onderzoeksdag wordt helder dat ouders een belangrijke bondgenoot van de school zijn met het oog op het welzijn van de leerlingen. Zij worden dan ook steeds nauw betrokken bij en goed op de hoogte gehouden van waar de leerling staat. Dit wordt in ieder geval twee keer per jaar vormgegeven door het evaluatiegesprek over het ontwikkelingsperspectief (OPP) dat in februari en juni plaatsvindt.

Al met al constateren wij dat de bewuste keuzes die de school maakt in het volgen van de ontwikkeling van de leerlingen en het bieden van passende begeleiding ervoor zorgt dat de kwaliteit van de leerlingenzorg boven de basiskwaliteit uitstijgt.

OP3 Pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen kenmerkt zich door een overeenkomstige grondhouding bij de teamleden waarbij de visie van de school duidelijk zichtbaar is in het dagelijkse handelen. We constateren dat de school eigen aspecten van kwaliteit realiseert met betrekking tot de eisen die aan het pedagogisch-didactisch handelen worden gesteld. We waarderen de standaard Pedagogisch-didactisch handelen daarom als Goed.

Op SO Noorderlicht is sprake van een vastgelegde didactische en pedagogische visie die bekend is bij alle medewerkers en door hen (uit)gedragen wordt. Dit zorgt voor een overeenkomstige professionele grondhouding van leerkrachten naar leerlingen toe. Tijdens het onderzoek zien wij dat leerkrachten vriendelijk en respectvol met leerlingen omgaan. Ze versterken het zelfvertrouwen door complimenten te geven, structuur, regelmaat en ritme te bieden en zelfredzaamheid te stimuleren.

Een sterk punt in het pedagogisch-didactisch handelen is dat beide lijnen elkaar voortdurend raken in de bejegening van de leerlingen. Dit is als een rode lijn zichtbaar in het leerkrachthandelen en hoorbaar in de gesprekken die wij voerden binnen de school.

Zo zagen wij tijdens lesobservaties dat de didactische principes van structuur, voorspelbaarheid en visualisering, in de vorm van een gestructureerd lesaanbod met pictogrammen en time-timers, gekoppeld worden aan pedagogische principes van positieve bekrachtiging, een complimenteuze benadering en nabijheid.

Het gewenste pedagogische en didactische gedrag van de professionals in de school is vertaald naar werkwijzers ten aanzien van verschillende thema's. Deze werkwijzers vormen, zoals in de zelfevaluatie wordt aangegeven, 'de fundering voor het verbeteren en behouden van de kwaliteit van ons onderwijs'. De werkwijzers zijn op maat geschreven voor de school en beschrijven het verwachte professionele gedrag, de werkwijze en de te bereiken doelstellingen. De werkwijzers ondersteunen de leerkrachten bij de dagelijkse gang van zaken op het gebied van het pedagogisch en didactisch handelen. Dat de school belang hecht aan het waarborgen van de kwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen van de medewerkers blijkt onder andere uit de pedagogische observaties die uitgevoerd worden door de orthopedagogen. Zij gebruiken hierbij de pedagogische kijkwijzer en bespreken de bevindingen met de leerkracht als in de leerlingbesprekingen.

Al met al constateren wij dat de kwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen door diverse bewuste keuzes in beleid en uitvoering van hoog niveau is, vele eigen aspecten van kwaliteit laat zien en daarmee boven de basiskwaliteit uitstijgt.

OP4 Onderwijstijd

De school realiseert op jaarbasis voldoende uren onderwijstijd en de leerkrachten zetten de onderwijstijd effectief in.

Wij beoordelen de standaard Onderwijstijd als Voldoende.

Het onderwijsprogramma is doordacht en over het jaar verdeeld. Binnen SO Noorderlicht kijkt iedereen kritisch naar de effectieve benutting van de onderwijstijd met het oog op betrokken en gemotiveerde leerlingen. Uit de gesprekken en uit de zelfevaluatie blijkt dat de school hiertoe specifieke maatregelen treft. Zo heeft de directie er bewust voor gekozen om personeel boven formatie in te zetten om in de klas structuur, regelmaat en ritme te kunnen waarborgen en daarmee een zo optimaal mogelijke benutting van de beschikbare onderwijstijd te realiseren.

Daarnaast besteedt de school aandacht aan vakoverstijgende leergebieden, zoals leren leren, spelontwikkeling en de sociaal emotionele ontwikkeling. De opvatting hierbij is dat een passende taakaanpak, het bevorderen van zelfstandigheid, het kunnen omgaan

met uitgestelde aandacht, het kunnen samenwerken en samen spelen bijdragen aan een optimale benutting van de onderwijstijd.

OP6 Afsluiting

De school zorgt voor een zorgvuldige voorbereiding op en overgang naar de vervolgbestemming. Wij beoordelen de standaard Afsluiting als Voldoende.

De school zorgt, conform de vastgestelde zorgstructuur, voor een zorgvuldige procedure bij het bepalen van het advies voor de uitstroombestemming. Deze uitstroombestemming is opgenomen in het ontwikkelingsperspectief en wordt, evenals de ontwikkeling van de leerling, regelmatig besproken. De school kiest ervoor om de ouders actief en ruim op tijd te betrekken bij het oriënteren op de vervolgstap na SO Noorderlicht. Uit de zelfevaluatie en uit de gesprekken tijdens het onderzoek blijkt dat men zich binnen de school goed realiseert dat ouders tijd nodig hebben om zich een realistisch beeld te vormen van de mogelijkheden van hun kind na SO Noorderlicht. Deze ruimte en tijd biedt ouders eveneens de gelegenheid om op diverse vervolgscholen te gaan kijken.

3.2. Veiligheid en schoolklimaat:

KWALITEITSGBIED VEILIGHEID EN SCHOOLKLIMAAT (VS)	O	V	G
VS1 Veiligheid		•	
VS2 Schoolklimaat		•	

VS1 Veiligheid

De school zorgt voor een veilige en zorgzame leeromgeving. De wijze waarop de school wil zorgen voor veiligheid en welbevinden staat beschreven in het veiligheidsbeleid. Wij beoordelen de standaard Veiligheid als Voldoende.

De school realiseert een veilig klimaat door een eenduidige toepassing van regels, afspraken en beleid. Alle medewerkers handelen vanuit dezelfde pedagogische visie wat zorgt voor voorspelbaarheid, herkenbaarheid en structuur.

De pedagogische visie vertaalt zich naar een accepterende, respectvolle en aandachtsvolle grondhouding van alle medewerkers in de school naar de leerlingen toe. Deze grondhouding is gericht op de kwaliteiten en de verschillen bij leerlingen en zorgt ervoor dat de school een plek is waar de leerlingen zichzelf mogen zijn, zich mogen en durven te uiten en dat zij vertrouwen mogen hebben in zichzelf.

De school houdt de sociale veiligheid goed in het oog en neemt jaarlijks de veiligheidsmonitor af bij leerlingen en medewerkers. Uit de

zelfevaluatie blijkt dat leerlingen hoog scoren op fysieke, sociale en psychische veiligheid, maar dat zij tegelijkertijd vinden dat leerkrachten in onvoldoende mate voor hen opkomen. Hierin spreken de leerlingen zichzelf tegen. De school verklaart dit door te veronderstellen dat leerlingen bepaalde begrippen niet kennen of anders interpreteren dan de bedoeling is. Dit heeft de school als punt van aandacht aangemerkt. Bij de eerstvolgende afname van de veiligheidmonitor zullen leerlingen beter worden begeleid waarbij de begrippen uit de vragenlijst nog meer worden uitgelegd.

Uit de voorbereidende analyse op het onderzoek constateerden wij dat er op SO Noorderlicht sprake is van meer schorsingen dan gebruikelijk. De gesprekspartners herkennen en bevestigen deze constatering en geven aan dat dit te maken heeft met het aanscherpen van de normen en waarden binnen de school in de laatste twee jaren. Gedragingen die in het verleden geaccepteerd werden, worden niet meer geaccepteerd. Leerkrachten hanteren nu een gestructureerde aanpak om ongewenst gedrag te voorkomen, bij te sturen en als leer- en oefenervaring te benutten. De aanpak houdt in dat een schorsingsmaatregel uitsluitend 'bezinning' tot doel heeft en niet als strafmaatregel wordt ingezet. Een vast stappenplan wordt doorlopen waarbij ongewenst gedrag leidt tot overleg met ouders, er op het leerkrachthandelen wordt gereflecteerd, er naar de aanloop en het verloop van het incident wordt gekeken, er gesproken wordt met de leerling en er met de leerling altijd een herstelgesprek wordt gevoerd. De school constateert dat deze aanpak niet alleen inzichtgevend is voor de leerling, de leerkracht en de schoolleiding, maar dat het soms ook een positief sturende uitwerking heeft op het gedrag van ouders.

VS2 Schoolklimaat

De school draagt eraan bij dat leerlingen zich maatschappelijk en sociaal kunnen ontwikkelen. Dit doet de school door een passend aanbod en doelgerichte activiteiten ten aanzien van burgerschapsvorming te koppelen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen op dit gebied. Wij beoordelen de standaard Schoolklimaat als Voldoende.

Uit de zelfevaluatie en uit de gesprekken en observaties tijdens de onderzoeksdag blijkt dat de school actief en bewust een oefenplaats is voor het leren ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties bij de leerlingen. Om steeds goed in beeld te houden wat dit betekent voor het aanbod, voert de school elk jaar een doelgroepenanalyse uit. De gesprekspartners geven aan dat zij ieder jaar verschuivingen zien in de kenmerken van de leerlingen en daarmee in de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. De uitkomsten van deze analyse gebruikt de school om te komen tot een passend aanbod met betrekking tot deze burgerschapsvorming. De (door)ontwikkeling van een duidelijke leerlijn met betrekking tot burgerschapsonderwijs heeft de school benoemt als doelstelling voor

schooljaar 2022-2023.

Al met al hebben wij geconstateerd dat er sprake is van een positief schoolklimaat. Binnen de school wordt bewaakt dat medewerkers over kennis en kunde beschikken om positief bij te dragen aan een groeibevorderend schoolklimaat. Daarnaast bewaken de orthopedagogen de uitgangspunten van het pedagogisch beleid door observaties, zijn er protocollen voor veiligheid, is er een gestructureerde aanpak bij incidenten en maakt de school gebruik van methodes die bijdragen aan een prettig schoolklimaat, zoals de Rots en Water lessen en de in- en ontspanningsaanpak. Tot slot laten medewerkers in de school voorbeeldgedrag zien, stralen zij vriendelijkheid uit en zijn zij consequent in het hanteren van de schoolregels.

3.3. Onderwijsresultaten:

Zoals bekend beoordelen wij scholen in het funderend onderwijs in schooljaar 2021-2022 niet op de onderwijsresultaten (OR1). Op deze manier willen wij rekening houden met de omstandigheden die zijn ontstaan door de maatregelen vanwege het coronavirus. Immers, de beperkingen als gevolg van de pandemie kunnen de onderwijsresultaten beïnvloeden. Hoewel wij geen oordeel geven op de standaard Resultaten (OR1) beschrijven wij wel onze bevindingen op basis van het onderzoek.

KWALITEITSGBIED ONDERWIJSRESULTATEN (OR)	O	V	G
OR1 Resultaten		●	
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties		●	

OR1 Resultaten

Minimaal 75 procent van de leerlingen behaalt aan het eind van de schoolperiode de streefniveaus behorende bij het beoogde uitstroomperspectief.

SO Noorderlicht werkt opbrengstgericht. De school stelt jaarlijks met behulp van genormeerde toetsen vast in welke mate er sprake is van vaardigheidsgroei bij leerlingen. De behaalde onderwijsresultaten brengt de school vervolgens in beeld op leerling-, groeps- en schoolniveau. Uit de onderbouwing, analyse en verantwoording blijkt dat de school zicht heeft op de kenmerken van de leerlingpopulatie.

Uit de gesprekken en uit de zelfevaluatie blijkt dat de school het opbrengstgericht werken verder wil verbeteren. De ambitie hierbij is dat de doelgroepanalyse de start is van het schooljaar voor het opbrengstgericht volgen van de vorderingen van de leerlingen. De

school is van mening dat zij de vier pijlers onder leren en ontwikkelen: commitment, gedrag, tijd en middelen, nog bewuster kan inzetten om de onderwijsdoelen te bereiken. Wij zijn positief over de ambitieuze en bewuste wijze waarop de school ernaar streeft om leerlingen van het onderwijs te laten profiteren.

OR2 Sociale en maatschappelijke competenties

De school heeft een streefnorm bepaald ten aanzien van het eindniveau van de leerlingen gerelateerd aan de uitstroombestemming. Daarbij heeft de school streefnormen vastgesteld ten aanzien van de sociaal-emotionele competenties, maar kan de uitwerking van de streefdoelen met betrekking tot de sociaal-maatschappelijke competenties concreter. De school is zich hiervan bewust en werkt aan verdere concretisering van het burgerschapsonderwijs. Wij beoordelen de standaard Sociale en maatschappelijke competenties als Voldoende.

De school heeft streefnormen ten aanzien van 'welbevinden' en 'zelfstandigheid' en behaalt deze doelstellingen met de leerlingen. Aan de basis van de doelen die de school wil behalen met de leerlingen ligt de doelgroepanalyse waarmee de school per klas helder in kaart brengt waar, op sociaal-emotioneel gebied en ten aanzien van de burgerschapsvorming, de onderwijsopdracht ligt van de school.

Uit de documenten, gesprekken en de zelfevaluatie maken wij op dat de school werkt aan de vervolgstap in het vormgeven van het burgerschapsonderwijs. Men realiseert zich dat de burgerschapsvisie en de uitwerking daarvan tot in de klas steviger en concreter kan. Zo heeft er literatuuronderzoek plaatsgevonden, hebben medewerkers van de school conferenties gevolgd en is er intern gesproken over de uitgangspunten van het burgerschapsonderwijs. Dit heeft geleid tot de keus voor drie competenties die in de basis staan en in schooljaar 2022-2023 verder uitgewerkt gaan worden. Deze competenties zijn:

- Omgaan met gedragsafspraken en omgangsvormen
- Omgaan met diversiteit en het vormen van identiteit
- Democratische cultuur

Hoewel de school streefniveaus voor de sociaal-maatschappelijke competenties concreter kan benoemen, beoordelen wij de standaard wel met een voldoende. Dit omdat de school de kenmerken van de leerlingpopulatie goed in beeld heeft en passende onderwijs- en ondersteuningsbehoefte biedt op deze competenties in het aanbod, de bejegening en in relatie tot de uitstroombestemming.

3.4. Sturen, kwaliteitszorg en ambitie:

KWALITEITSGEBIED STUREN, KWALITEITSZORG EN AMBITIE (SKA)	O	V	G
SKA1 Visie, ambities en doelen			<i>h</i>
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur			<i>h</i>
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

SKA1 Visie, ambitie en doelen

De school heeft een heldere, doordachte visie op wat goed onderwijs voor haar leerlingpopulatie is. Deze visie is richtinggevend voor het handelen in de school. Hiermee richt de school doelgericht voorwaarden in om de onderwijskundige ambities en doelen te kunnen realiseren. De samenhang en eenduidigheid die wij constateren in beleid, draagvlak en handelen stijgen uit boven de basiskwaliteit en merken wij aan als eigen aspecten van kwaliteit. Wij waarderen de standaard Visie, ambitie en doelen als Goed.

Uit ons onderzoek blijkt duidelijk wat SO Noorderlicht wil betekenen voor leerlingen en ouders die voor hen hebben gekozen. De school heeft een richtinggevende missie en visie op onderwijs die in de school vertaald zijn naar kernopvattingen die het handelen van de medewerkers in de school inspireren en sturen. Enkele kernopvattingen zijn bijvoorbeeld 'Zelfvertrouwen maakt het verschil', 'Onderwijs dat verder gaat' en 'Gemotiveerde, ambitieuze professionals'. We constateerden tijdens het onderzoek dat medewerkers deze kernopvattingen kennen en als kompas gebruiken in collegiale gesprekken en keuzes naar leerlingen toe.

De school werkt met jaarplannen waarin de ambities uit het schoolplan staan omschreven. De doelen die hieruit voortkomen zijn opgenomen in een jaarplanning die conform de kwaliteitskalender worden geëvalueerd. Daarnaast beschikt de school over een onderwijskundig en pedagogisch beleidsdocument waarin de visie op onderwijs op een doelgerichte en planmatige wijze is uitgewerkt. Dit merken wij aan als eigen aspecten van kwaliteit die boven de basiskwaliteit uitstijgen.

Wij constateren dat de school voorwaarden heeft ingebouwd in de kwaliteitszorgsystematiek om leerlingen een ononderbroken ontwikkeling te kunnen bieden. Zo spreekt het team dezelfde taal waar het gaat om de pedagogisch-didactische uitgangspunten in het onderwijs en kunnen de medewerkers in de school terugvallen op betrouwbare systemen die hen informatie verschaffen over de onderwijsopbrengsten op zowel leerling-, groeps- en schoolniveau.

De visie op goed onderwijs gaat echter verder dan het treffen van maatregelen vanuit de eigen organisatie. Het bestuur en de directie hebben in samenwerking met het samenwerkingsverband en de gemeente gezorgd voor structurele inzet van jeugdhulpverlening in de klas.

SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

De school realiseert ambitieuze doelen voor goed onderwijs en weet een sterke, professionele kwaliteitscultuur neer te zetten. Wij waarderen de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur dan ook als Goed.

De directie realiseert zich dat een professionele cultuur begint bij het scheppen van duidelijkheid over de onderwijsvisie. Het personeelsbeleid getuigt dan ook van dit besef. Zo wordt met nieuwe medewerkers nadrukkelijk gesproken over de onderwijsvisie van de school, worden nieuwe medewerkers uitgenodigd eerst mee te lopen en wordt hen gevraagd na te denken over de vraag of zij het profiel hebben dat de school verwacht. Eenmaal aangenomen doorlopen nieuwe medewerkers een driejarig inwerkprogramma. De missie en visie wordt echter ook regelmatig bij zittende medewerkers onder de aandacht gebracht. Het bestuur en de directie vinden het belangrijk om bij besprekingen, scholingen en andere bijeenkomsten te beginnen bij de basis: het benoemen van de missie en visie van de school.

Uit de voorbereidende analyse en uit de gesprekken op de onderzoeksdag blijkt dat de kwaliteitscultuur de afgelopen jaren een ander, professioneler, gezicht heeft gekregen. De kwaliteitscultuur is verschoven van een meer controlerende cultuur naar een ondersteunende cultuur. Dit is mogelijk doordat het eigenaarschap en de professionele autonomie van medewerkers is toegenomen. De school heeft sterk geïnvesteerd in de professionaliteit van het personeel door het aanbieden van een breed scholingsprogramma. Zo zijn er scholingen aangeboden op het gebied van (bewegend) rekenonderwijs, trauma en hechting, autisme, het vlaggensysteem en seksualiteit, weerbaarheid, de Meldcode, de zorgroute, de lesmethode voor sociaal-emotionele ontwikkeling Leefstijl en Rots en Water. Daarnaast voeren medewerkers intervisie met elkaar, zijn er didactische en pedagogische vergaderingen en ondersteunen inhoudelijke werkgroepen het team om met elkaar koers te houden ten aanzien van de kwaliteit van onderwijs die nagestreefd wordt.

Tot slot heeft de directie een bewuste keus gemaakt voor de inrichting van de gesprekkencyclus per jaar. Het laatste reflectiegesprek van de cyclus voeren medewerkers met elkaar. Dit om het feedback geven en ontvangen te stimuleren en daarmee de kwaliteitscultuur te versterken.

Al met al stellen we vast dat SO Noorderlicht een gedegen

professionele kwaliteitscultuur realiseert waarbij er in de school sprake is van draagvlak voor de uitgangspunten en samenhang in beleid en handelen.

Daarnaast zoekt de school actief de samenwerking met andere scholen, met ouders, het samenwerkingsverband, gemeenten, zorgaanbieders en jeugdhulpverlening om te voorkomen dat leerlingen tussen wal en schip vallen.

SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog

De school gaat systematisch na of de doelen die gesteld zijn behaald zijn en informeert belanghebbenden over de resultaten.

Wij beoordelen de standaard Evaluatie, verantwoording en dialoog als Voldoende.

Uit de gesprekken en uit de bestudeerde documenten maken wij op dat de school waarde hecht aan het deugdelijk evalueren van de onderwijsdoelen die gesteld zijn. We zien dat de school hierbij naar kwalitatieve en kwantitatieve informatie kijkt. Kwalitatieve informatie wordt onder andere opgehaald uit pedagogische en didactische observaties en tevredenheidsmetingen. Kwantitatieve informatie betreft bijvoorbeeld de gemeten vaardigheidsgroei op leerling- en schoolniveau op basis van diverse (genormeerde) toetsen. Daarnaast constateren directie en team dat, ten behoeve van het juist kunnen bepalen van de onderwijsdoelen, een jaarlijkse doelgroepanalyse van groot belang is om zo goed mogelijk te kunnen blijven aansluiten bij de vraag van de leerlingen. De school voert deze doelgroepanalyse uit, maar heeft de ambitie om deze eerder in de cyclus op te nemen zodat de schooljaardoelen nog beter afgestemd kunnen worden op de resultaten van deze analyse.

Om de continuïteit van het onderwijs te kunnen waarborgen en tijdig te kunnen anticiperen op kansen en bedreigingen, zoekt de school actief de dialoog en samenwerking met verschillende netwerkpartners zoals de GGD, Jeugdzorg, scholen in de regio, gemeentes en het samenwerkingsverband. De samenwerkingspartners die wij gesproken hebben kwalificeren deze samenwerking als coöperatief, professioneel en positief agenderend. Daarnaast geven zij aan dat SO Noorderlicht niet alleen aandacht voor de 'eigen leerlingen' heeft, maar in de regio bij wil dragen aan het grotere geheel. Deze constatering kunnen wij onderschrijven op basis van de gesprekken die wij met medewerkers van de school hebben gevoerd.

We stellen tot slot vast dat de school voldoet aan de wettelijke vereisten van verantwoording in de schoolgids. In de schoolgids staan de doelen van het onderwijs beschreven en verantwoordt de school zich over de bereikte onderwijsresultaten.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de onderwijskwaliteit.

Stichting Verderwijs is verheugd over de waardering Goed voor SO Noorderlicht.

Bestuur en directie hebben het onderzoek als zeer prettig ervaren. Het waren inspirerende gesprekken, waarbij de Inspectie van het Onderwijs de weergave van de gesprekken treffend in het rapport heeft beschreven.

Het stemt tot tevredenheid dat de Inspectie van het Onderwijs de ambities van SO Noorderlicht in de gehele school herkent en zelfs in relatie tot onze externe partners tot uiting ziet komen.

We zullen doorgaan op de ingeslagen weg en vanuit een ontwikkelingsgericht perspectief blijven kijken naar de schoolkwaliteit.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

